

tur, ac peculiari ipsius tranſuerſo ligamēto longa ſeſſione diuiſo, ad inſerſionem uſq; muſculus ille ducetur. Caterū iam opportunum eſt, & anteriores tibiæ muſculos aggredi, atque hic omnium primum tranſuerſum¹ ligamentum ſeſſione per longum facta diuidere conuenit. In quo opere magna tendinum congeries ſeſe exhibebit, quorum (ut ſingulos ordine intuearis) primum tendinē attolles, pedem mouentium² ſexti. Huius muſculi caput aliorum muſculorum modo, ab exortu liberatum, ad inſerſionem uſq; ducendum eſt. quod mediocri ſit negotio, ſi utrinque muſculi latera ab ipſi connatis cultello aut nouacula diuiſeris. Poſthunc totus ſeſe oſtendit quatuor digitos extendens³ muſculus, unā cum portione illa, quam nonum pedem mouentium⁴ recentui. Vbi hic à tibiā liberatus ad inſerſionem ductus erit, is aggredietur⁵ qui pollicem extendit, quem ſimiliter à tibiā liberatum ad inſerſionem ducere expedit. Superſunt in tibiā⁶ duo pedis motibus ſamulantes muſculi, qui fibulā exporriguntur. Horum ſeſſio à⁷ ligamenti tranſuerſi inter calcem & fibulam poſiti diſſeſſione inchoabitur, & deinde tendinibus eleuatis, uniuerſum muſculorum corpus à fibula dirimetur, ut poſtmodum ipſorum inſerſionem liquidò uideas, ac demum⁸ muſculos, qui ſuperiorem pedis ſedem occupant, unā nunc mecum ſummam manum imponas, ac ligamentorum quæ adhuc reliqua ſunt naturam ſpectes. Atq; horum omnium adminiſtratio proprium nihil, aut peculiare exigat. Si enim iam ligamenta ex latere oſſis ſacri, ubi quintum os ſexto committitur, prodeuntia inſpexeris, unā cum⁹ membrana pubis oſſis foramen occupante, integrum erit ilium os à ſacro, impetu abruptum, & commiſſuram ambiens ligamen ſimul cum cartilagineis ligamentis intueri. Mox ad coxendicis articulum accedens, orbiculatim illum ambiens¹⁰ ligamentum acutiori cultello tranſuerſim diuidito, atque uſq; craſſiſſimē, ſed præcipue ortum & inſerſionē, inſpicio. Si modo ſemur in exteriora modice duxeris, ex acetabulo ipſius caput elabatur, & teres¹¹ ligamentum ſeſpectandum exhibebit. Hoc tranſuerſim diſſeſſito, acetabulum accuratè obſeruandum uenit, propter iam commemorati ligamenti inſerſionem, & id ligamentum quod ſinum augere diximus. Priuſquam uerò genu¹² ligamenta adminiſtrentur, opportunum eſt perpendere, anteriori articuli ſedi præter¹³ patellam, cum extendentibus tibiā tendinibus nullum ligamentum præponi. Id enim ubi conſtabit, exterius ligamentum à femoris capite liberatum ad fibulam deduces. Poſt hoc internum quoque à femoris interno capite liberatum, ſimiliter uerſus anteriora tibiæ diſſecabis. Poſterioris uerò regionis ligamentum opportunè à tibiā diſſeſſitum, ad ipſius in ſemur inſerſionem perduces. Diuiſo poſtmodum ambiente articulum ligamento, in latus tibiā poſtmodum reſſeſſe, ac cartilagineum huius articuli ligamentum ad amiſſim expendito, &¹⁴ cartilagineis tibiæ oſſis ſinum augentes, ab articulo acutiori cultello adimito. Ligamenti, quod tibiæ fibulam alligat, natura, ſi ad commiſſuram id diuidatur, citra negocium conſpicietur. Membrana quoque iſthæc oſſa, quæ inuicem diſtāt, intercedens, ſeſe iam citra ullam ſeſſionem offert. Tranſuerſa omnia modo diſſeſſita ſunt, atque iccirco ſuperſtuntaxat fibulam à tibiā diſrumpere, & ligamen ambo oſſa colligans inquirere: dein acutiori cultello fibulam à talo, & poſtmodum à tibiæ oſſe talum liberare. ita enim duo ſeſe offerunt tali ligamenta, cartilagineis ſpecie donata. Duo autem reliqua diſces, ſi cultello talum ab eſſe cymbam imitante diuiſeris, & à calce talum abraſeris: quod difficulter, idq; niſi acuto cultello perſeceris. Ad hunc modum reliqua pedis ligamenta aggredieris, nempe ipſis ſecundum oſſium commiſſuras circumſeſſis. Quam uerò concinnè hæc omnia à Natura ſint formata, ex cuiusque oſſis uſu, & generali ligamentorum facultate, cuius notum eſſe arbitror. Quapropter neque hic, neque aliàs ſæpius ad ſummi rerum Opificis encomia digreſſus ſum, ne eadem ſemper aut de muſculis aut ligamentis repetenti, in nimiam molem hæc excreſcerent. Præcipue quum nihil ſacilius ſit, quā prolixe in uſus enarrationem excurrere, ſi modo actio à me ſemper deſcripta non lateat.

ANDREAE VESALII BRUXELLENSIS, DE HVMANI CORPORIS FABRICA LIBER TERTIVS, QVO VENARVM RUMq; per uniuersum corpus series describitur, & peculiares figuræ, quibus cōueniunt Capitibus præponuntur.

QVID VENA, ET QVÆ IPSIVS stantia & uſus. Caput I.

SSIVM muſculorumq; hiſtoria ſuper enarrata, proximum uidetur, uenarum per uniuerſum corpus diſtributionē dem Galenus in primo de Adminiſtratione libro, hunc in Anatome diſcendum rectè præceperit. Nam alius partium, que peritonæo & coſtas ſubſtrata & caluaria cōtinentur, deſcriptionum modò ac arteriarum, uerū & que deſcriptionem oportere neceſſariaud inſepte arbitrabitur, quòd abſq; notitia, omnis de uenis, arterijs & ne difficultis futurus ſit, ut ego nequaquam hunc librum, & quartū qui neruis deſcripto libro, ſexto ac ſeptimo ſubijci, eoſq; præſentem anteire. atq; id maxime, cum prorsus rudis in iſtos libros primum inciderit, & nō in noſtra Epitome uel obſeruit. Ne tamen longius in præſentia à Galeni & cæterorum qui ipſum præceſſerunt profeſſorum placito declinem, hunc librum uenis arterijsq; conſecrabo, à uenis ſint, atque arterijs magna ex parte inſternantur, ſumpto ſermonis exordio, lectori in noſtris libris tranſponendis reſiſta. Vena igitur pars eſt inſtrumentum, quæ colore, craſſitie & forma, membranæ reſpondet, ſed aliàs ab illarum natura inſigniter (ſi quis modò ſit) caliginoso deſerens. Hæc unica peculiari propriatate, quæ colore, craſſitie & forma, membranæ reſpondet, ſed aliàs ab illarum natura ſcrepat. Membrana nanque ſimplex ac ſimulare corpus cenſetur, & omni ex parte cunq; diſcerpatur, perpetuò membranæ nomen retinet. Venæ autem tunica inſtrumentaria, ex ſimilaribus partibus, fibris uidelicet, cōformatum. Quæ membrana muſculorum tendines, ſerè unico fibrarum genere intextuntur, atque non in ſimilariū, ſed inſtrumentariarum partium claſſem reponuntur, triplici fibrarum genere conſtituitur. Huiusmodi fibræ Græcis *ινδ* nuncupantur, quæ quidem, forma, & colore muſculorum fibris reſpondent, actione autem plurimè riant. Hæ enim carne muſculorum ſubſtantia obſtāt, arbitrariorum: illæ uerò naturæ, naturali motui præſciantur. quippe ut motus eſt noſtro arbitratu pendens muſculis auxilio perſicimus, ſic naturales motus uniuerſo corpori ſubſeruientes dam obeuntur, quæ organis toti corpori ſamulantibus intertextæ ſunt. Quam motus non omnes, ſed materiæ duntaxat alicuius attractio, retentio & expulſio bris adimpleatur. Voco autem in præſentiarum uim attracticem, retentricem & non quæ ſingulis partibus ad ſui nutritionem à Natura eſt ingeniata, ſed quæ quæ partes commune uniuerſo corpori munus præſtant. Etenim prorsus alia cibiper ſtomachū in uentriculum, & ſanguinis eſt caua uena in dextrum cordis exarteria uenali in ſiniſtrū cordis ſinum, & ſeminis in uterum, & ſanguinis in uenarum arterias, quā attractio, cuius beneficio partes illæ nutrimentum ſibi familiaritatem aluntur, ad ſe pelliciūt. Rurſus longè alia excretrix facultas eſt, qua uenarum ſeſe cōſeſſum in inteſtina propellit, & qua rurſus inteſtina ſuperiora eundem intrudunt, & qua cor ſanguinem in pulmones ac uitalem ſpiritum ſimul cum ſanguine per corpus ruente in magnam arteriam mittit, & qua ſanguinem una uenarum partem cōtinuò deriuat, & qua uterus ſectum & ueſica urīnam excernunt: quā didicæ partes proprii nutrimenti recrementa à ſe abigunt. Ad hæc, prorsus alia tusq; in uentriculo, & ſectus in utero, & urīna in ueſica, & ſanguinis in uenis, &